

Sygn. akt XV Ca 799/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Godlewski

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2015 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. P. – (...) w P.

przeciwko L. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 15 stycznia 2015 roku

sygnatura akt I C 920/14

oddala apelację .

SSO Krzysztof Godlewski

UZASADNIENIE

Powód M. P.- (...) wniósł do Sądu Rejonowego (...) w L. pozew o orzeczenie nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, że pozwany L. C. ma zapłacić na jego rzecz kwotę w wysokości 281,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 r. do dnia zapłaty oraz 9,50 zł wraz kosztami postępowania w tym zwrotu opłaty od pozwu w kwocie 30 zł i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego żądania powód wskazał, że w dniu 15 lutego 2013 roku podczas kontroli biletów w środku komunikacji miejskiej okazało się, że pozwany korzystał z usługi przewozu powoda nie posiadając ważnego biletu na przejazd. Z uwagi na powyższe zobowiązano pozwanego do zapłaty należności za przewóz w kwocie 1,40 zł wraz z opłatą dodatkową w wysokości 280 zł. Wobec nieuiszczenia należności powód zmuszony był również do wysłania do pozwanego monitu, w związku z czym poniósł dodatkowy koszt w wysokości 9,50 zł

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 13 grudnia 2013 r. pozwany został zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda żądanej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany wniósł sprzeciw, wnosząc o umorzenie postępowania.

W uzasadnieniu podniósł, że kontrolerzy (...) uniemożliwili mu dojście do automatu i skasowanie biletu, gdyż natychmiast po zamknięciu drzwi pojazdu, rozpoczęli kontrolę biletów.

Wobec skuteczności wniesionego sprzeciwu, nakaz zapłaty wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym utracił moc, zaś sprawa mocą postanowienia z 20 lutego 2014 r. została przekazana do rozpoznania według właściwości ogólnej pozwanego Sądowi Rejonowemu Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu.

Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2015 roku, wydanym w sprawie I C 920/14, Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w punkcie 1. oddalił wnioski o umorzenie postępowania; w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 281,40 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013r. do dnia zapłaty; w punkcie 3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 4. kosztami procesu obciążył strony stosunkowo, a mianowicie powoda w 1/25 części a pozwanego w 24/25 częściach i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 86,40zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, zaskarżając niniejsze orzeczenie w całości, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez umorzenie postępowania.

Skarżący podniósł zarzut braku zaproponowania przez Sąd Rejonowy ustanowienia dla pozwanego adwokata z urzędu pomimo, że pozwany z uwagi na stan zdrowia nie potrafił należycie przedstawić przebiegu zdarzenia, z którym wiąże się wytoczone powództwo, w szczególności wpływu warunków atmosferycznych i braku czasu na wyjęcie biletu, co skutkowało obciążeniem pozwanego opłatą dochodzoną w niniejszym postępowaniu.

Podniósł także, że wiadomym jest, iż kontrolerzy (...) wykorzystują słabości pasażera i zmuszają do płacenia kar.

Skarżący wskazał również, że jest osobą samotną i schorowaną, ponadto uzyskuje niską rentę, z której pobierana jest kwota na spłatę zadłużenia wobec (...). Pozwany utrzymuje się z renty w wysokości 520 zł miesięcznie oraz korzysta z pomocy (...).

Skarżący podniósł również, że Sędzia orzekający w niniejszej sprawie orzekał również w innych sprawach przeciwko pozwanemu z powództwa (...).

Z uwagi na okoliczność, że Sąd Okręgowy nie przeprowadził w niniejszej sprawie postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku ograniczono, zgodnie z treścią art. 505¹³§ 2 k.p.c. do wyjaśnienia jego podstawy prawnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy uznał ustalenia faktyczne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku za prawidłowe, przyjmując je za własne w myśl postanowień art. 382 k.p.c., gdyż znajdują one potwierdzenie w zgromadzonym prawidłowo i właściwie ocenionym materiale dowodowym.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje także rozważania prawne przedstawione w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, gdyż znajdują one oparcie w prawidłowo powołanych i zinterpretowanych przepisach prawa.

Bezsporna w niniejszej sprawie była okoliczność, że w czasie kontroli pozwany nie miał ważnego (skasowanego) biletu za przejazd komunikacją miejską, gdyż pozwany nie kwestionował tego ustalenia. W toku składania zeznań w dniu 15 stycznia 2015 r. (k. 52) pozwany zeznał, że jak wszedł to musiał sprawdzić jaki bilet odbić i gdzie go ma oraz, że nie miał biletu od razu w ręku. Zgodnie natomiast z § 40 ust. 3 regulaminu przewozów określającego warunki obsługi podróżnych, odpraw oraz przewozu osób i rzeczy w lokalnym transporcie zbiorowym (komunikacji miejskiej), organizowanym przez (...) w P., stanowiącego załącznik do zarządzenia nr (...)Prezydenta M. P. z dnia 14.07.2011 r., znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie, „Pasażer korzystający z papierowego biletu jednorazowego kasowania ma obowiązek skasowania biletu w kasowniku zamontowanym wewnątrz pojazdu, niezwłocznie po ruszeniu pojazdu.” Zachowanie pozwanego opisane powyżej, wskazuje na to, że pozwany nie podjął działań mających na celu doprowadzenie do skasowania biletu niezwłocznie po ruszeniu pojazdu, gdyż po wejściu do pojazdu

zamierzał dopiero ustalić jaki bilet skasować, gdzie on się znajduje i dopiero po wykonaniu ww. czynności skasować bilet. Niniejsze zachowanie wskazuje na to, że pozwany nie był gotowy do niezwłocznego skasowania biletu po ruszeniu pojazdu. Pozwany szukał usprawiedliwienia dla swojego zachowania w dolegliwościach zdrowotnych oraz zewnętrznych warunkach atmosferycznych, jednakże skoro miał świadomość czynników, które spowolniają jego działanie, tym bardziej przed wejściem do pojazdu, a już na pewno z chwilą jego ruszenia powinien mieć przygotowany odpowiedni bilet aby móc go skasować w sposób zgodny z przepisami ww. regulaminu. Niniejsze zaniedbania obciążają pozwanego i skutkują uznaniem, jak prawidłowo ustalił to Sąd Rejonowy, że ziściły się przesłanki obciążenia pozwanego opłatą dodatkową i opłatą za przejazd, w wysokości określonej zaskarżonym wyrokiem, których to kwot pozwany nie kwestionował, jak również nie kwestionował sposobu naliczenia odsetek ustawowych.

Wskazać należy, że trudna sytuacja materialna, na którą powołuje się pozwany oraz okoliczność korzystania z pomocy (...) również nie stanowi przesłanki zwalniającej pozwanego od uiszczenia niniejszej należności. Okoliczności te mogłyby uzasadniać ewentualne rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie.

Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (M. Jędrzejewska (w opracowaniu J. Gudowskiego) (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., t. 2, red. T. Ereciński, s. 35; zob. też E. Gapska, Czynności..., s. 134; A. Góra-Błaszczkowska, Orzeczenia..., s. 40; M. Uliasz, Kodeks postępowania cywilnego..., s. 422) – por. Andrzej Jakubecki, komentarz do art.320 k.p.c., System Informacji Prawnej LEX.

Z uwagi na wyjątkowy charakter omawianego uregulowania, strona która chce z tego dobrodziejstwa skorzystać winna udowodnić, że co do niej zachodzi taki szczególnie uzasadniony wypadek. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie musiałby dysponować dokładnymi informacjami co do sytuacji materialnej pozwanego, sumie obciążających go wydatków i o posiadanych dochodach, sytuacji rodzinnej i zdrowotnej, które pozwany winien udowodnić, a czego jednak zaniechał. Wobec powyższego nie było podstaw do zastosowania wobec pozwanego wspomnianego przepisu.

Ustosunkowując się do kolejnego zarzutu apelacyjnego należy wskazać, że Sąd nie miał obowiązku „proponować” pozwanemu ustanowienia dla niego adwokata z urzędu, gdyż inicjatywa w tym zakresie należała do pozwanego, który mógł złożyć stosowny wniosek, a czego nie uczynił. Sąd orzekający w sprawie nie rozważa z urzędu czy stronie należy przyznać pełnomocnika z urzędu, bowiem ustanowienie pełnomocnika z urzędu następuje wyłącznie na wniosek uprawnionego.

Zgodnie z art. 5 k.p.c. w razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. W ramach niniejszego uprawnienia Sąd może pouczyć o możliwości złożenia przez stronę wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, ale tylko wówczas gdy przemawiają za tym okoliczności sprawy. Należy podkreślić, że pozwany aktywnie reprezentował swoje interesy w sprawie podejmując w terminie właściwe czynności procesowe. Również złożone przez niego zeznania podczas rozprawy dnia 15.01.2015 r. (k. 52) nie wskazywały na to aby był osobą nieporadną, która nie jest w stanie samodzielnie reprezentować swoich interesów, tym bardziej, że ma w tym spore doświadczenie – jak wynika z tych zeznań pozwany uczestniczył w wielu (jak sam twierdzi kilkudziesięciu) sprawach sądowych.

Wobec powyższego w realiach niniejszej sprawy nie było podstaw do pouczenia pozwanego o możliwości złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Wskazać również należy, że okoliczność, iż Sędzia orzekający w niniejszej sprawie orzekał również w innych sprawach, w których apelujący był stroną, nie stanowiła przeszkody do wyrokowania w niniejszej sprawie. Przeszkodę

(nieważność postępowania – art. 379 pkt 4 k.p.c.) stanowiłaby okoliczność, gdyby ten sam sędzia brał udział w niższej instancji w wydaniu zaskarżonego orzeczenia (art. 48 pkt 5 k.p.c.), co nie miało miejsca w realiach niniejszej sprawy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Krzysztof Godlewski